

СЪДЪРЖАНИЕ | CONTENTS

От редакционната колегия From the Editorial Board.....	17
Съкращения Abbreviations	18
Менестрелът на българската история – Пламен Павлов на 60 години. <i>Иван Лазаров</i>	23
The Minstrel of Bulgarian History – Plamen Pavlov has Turned 60. <i>Ivan Lazarov</i>	23

BYZANTINO-SLAVIA ORTHODOXA

Димитър Й. Димитров

Ромейската църковна политика в края на VII век: не съвсем очаквани резултати?	29
--	----

Dimitar Y. Dimitrov

Byzantine Church Policy at the End of the VII Century: Not Quite Expected Results?	29
---	----

Петър Голийски

Арменските ареворди и въпросът за произхода на богомилството	40
--	----

Petar Goliyski

Armenian Arevordik' and the Origin of Bogomilism	40
--	----

Анета Николова

Коцель, князь «Лѣшкий» в <i>Успениях</i> Кирилла и Мефодия (К вопросу о времени и месте создания текстов).....	62
---	----

Aneta Nikolova

Kocel, the “Лѣшкий” Prince in Texts on <i>Assumption</i> of St. Cyril and St. Methodius (About the Time and the Place of the Texts' Creation)...	62
---	----

Георги Ковачев

Една хипотеза за произхода на топонима „Парория“	74
--	----

Georgi Kovachev

One Hypothesis for the Origin of the Toponym “Paroria”	74
--	----

Татяна Александровна Исаченко	
Легенда о «Царьградских грамотах», выданных Молдавской митрополии во времена правления молдавского господаря Александра Доброго в рукописи схимонаха Онуфрия (РГБ. 304/2. No. 42, посл. треть XVIII в.).....	89

Tatyana Alexandrovna Isachenko	
The Knowledge about the “Tsarigrad Charters” to the Metropolis in Times of Alexander the Good in the Trinity Manuscript by the Close of the 18 th Century.....	89

Николаос Мертзимекис	
Атонските монаси в българските земи през XVII – XIX в.: отношения и взаимни влияния.....	101

Nikolaos Mertzimekis	
Athonite Monks in the Bulgarian Lands in the 17 th – 19 th Centuries: Relations and Mutual Influences	101

СРЕДНОВЕКОВНАТА БЪЛГАРСКА КУЛТУРА

THE MEDIEVAL BULGARIAN CULTURE

Раки Васил Бело	
Средновековни български следи в Албания.....	119

Raki Vasil Belo	
Medieval Bulgarian Traces in Albania.....	119

Стела Дончева	
Средновизантийска оловна евлогия от околностите на Дръстър.....	130

Stela Doncheva	
Medieval Byzantine Lead Eulogia Found in Drastar Region.....	130

Георги Дзанев	
Средновековният Хръсград: проблеми по локализацията.....	139

Georgi Dzanev	
The Medieval Hrasgrad: Problems with Localization	139

Калина Атанасова	
Облеклото на българските духовни лица през XII – XIV в. Типологични паралели на Балканите в светлината на запазените портрети.....	145

Kalina Atanasova	
The Clothes of the Bulgarian Religious Orders Between the 12 th and the 14 th Centuries. Typological Parallels in the Balkans Based on Some Preserved Portraits.....	145

Иван Чокоев	
Представителен текстил от некропола на църква № 2 в Дръстър	162
Ivan Chokoev	
Luxury Textiles from Church No 2 Cemetery, Drastar	162
Тотка Григорова	
Тетрадата архангели изобразени в две средновековни църкви от българските земи.....	178
Totka Grigorova	
The Tetrads Archangels Depicted in Two Medieval Churches in the Bulgarian Lands	178
Тодор Моллов	
Народната песен „Калинка гърло боляло“ (образност и митопоетични идеи)	189
Todor Mollov	
Folk Song „Kalinka Gürlo Bolyalo“ (Imagery and Mythopoetic Ideas)	189

**МЕЖДУНАРОДНИ ОТНОШЕНИЯ
В ЕВРОПЕЙСКИЯ ЮГОИЗТОК ПРЕД СРЕДНОВЕКОВИЕТО**

**INTERNATIONAL RELATIONS IN THE EUROPEAN SOUTHEAST
IN THE MIDDLE AGES**

Валери Йотов	
Археологически следи от мисията на Кирил и Методий в Блатноград (края на 866 – средата на 867 г.)	207
Valeri Yotov	
Archaeological Traces of the Mission of Cyril and Methodius in Blatnograd (The End of Autumn of 866 – the End of 867)	207
Ивелин Иванов	
Българските средновековни владетели и Константинопол. Българските акции в подкрепа и срещу византийската столица в периода VIII – XIV в.	220
Ivelin Ivanov	
Medieval Bulgaria and Constantinople. The Bulgarian Actions in Support of and Against the Byzantine Capital, 8 th – 14 th Century	220
Сашка Георгиева	
Типове дипломатически брачни споразумения, сключвани от средновековните български владетели	235

Sashka Georgieva	
Types of Diplomatic Marriage Agreements, Concluded by Medieval Bulgarian Rulers	235
Месут Р. Али	
Отговорът на Алексий I Комнин на селджукската заплаха	242
Mesut R. Ali	
The Response of Alexios I Komnenus Against the Seljuk Threat	242
Раdivој Раdivић	
Избеглице пред капијама средновековних медитеранских градова (Три примера)	254
Radivoj Radić	
Refugees at the Gates of Medieval Mediterranean Cities (Three examples)	254
Игор Лазаренко	
Наблюдения за монетната циркулация по Черноморското крайбрежие на Южна Добруджа през XIII – началото на XIV в.....	271
Igor Lazarenko	
Observations on the Coin Circulation along the Black Sea Coast of Southern Dobrudja in the Period of 13 th – Early 14 th Century.....	271
Анелия Маркова	
Битката при Велбъжд на 28 юли 1330 г. и войната между България и Сърбия. Хронология на събитията	302
Aneliya Markova	
Battle of Velbuzd on 28 July 1330 and the War between Bulgaria and Serbia. Chronological Course of Events.....	302
Момчил Младенов	
Цар Иван Александър и политическата криза във Византия през 1350 – 1352 г.	320
Momchil Mladenov	
Ivan Alexander and the Political Crisis in Byzantium during the 1350 – 1352	320
Симеон Хинковски	
За разпространението на консулската институция в Средновековните Балкани	328
Simeon Hinkovski	
About the Spread of the Consular institution in the Medieval Balkans.....	328

Елена Костова	
За историята на българо-дубровнишките търговско-икономически връзки през 80-те години на XIV в. (Към въпроса за митата).....	344
Elena Kostova	
About the History of the Bulgarian-Ragusan Trade and Economic Relations in the 1380s (to the Customs Tax Question)	344
Синиша Мишић	
Делатност по па Никодима у источној Србији и Влашкој	363
Siniša Mišić	
Activities of Priest Nicodim in Eastern Serbia and Wallachia	363

СРЕДНОВЕКОВНИЯТ ТЪРНОВГРАД

THE MEDIEVAL CITY OF TÄRNOVGRAD

Мирко Робов	
Ключът на Великата лавра „Св. Четиридесет мъченици“?	371
Mirko Robov	
The Key to the Great Lavra “Holy Forty Martyrs”?	371
Деян Рабовянов	
Крепостта Трапезица в развитието на Търновград като столица на Второто българско царство.....	380
Dejan Rabovjanov	
Trapezitsa Fortress in the Development of Tyrnovgrad as a Capital of the Second Bulgarian Tsardom	380
Константин Тотеv, Никифор Тодоров, Пламен Караулиев	
Към фортификацията на крепостта Трапезица. Стени, порти, комуникации и военни сгради	392
Konstantin Totev, Nikifor Todorov, Plamen Karailiev	
Regarding the Fortification of Trapezitsa Fortress. Walls, Gates, Communications and Military Buildings	392
Диана Косева-Тотева, Деян Рабовянов	
Консервация и реставрация на стеатитова икона с изображение на архангел Гавриил от Велико Търново.....	437
Diana Koseva-Toteva, Dejan Rabovjanov	
Conservation and Restoration of the Icon in Steatite with the Archangel Gabriel of Veliko Tarnovo.....	437

Павел Георгиев	
Съществувал ли е търновски цар с име Аспарух? За Кордокува-Лахана и царуването на Ивайл I Шемгон (1278 – 1279).....	445
Pavel Georgiev	
Was there a Tzar of Turnovo by the Name of Asparukh? About Kordokuva-Lahana and Tzar Ivail I Shemgon (1278 – 1279)	445
Евгени Дерменджиев	
„Къщата на госпожда Бойка“ във Велико Търново	471
Evgeni Dermendzhiev	
“The House of Gospozhda Boyka” in Veliko Tarnovo	471
Илиян Петракиев	
Крепостта „Ряховец“ в светлината на новите археологически проучвания (Стратиграфски анализ).....	505
Iliyan Petrakiev	
New Archaeological Research Shedding Light on the Ryahovets Fortress (A Stratigraphic Analysis)	505
Георги Рибаров	
Дивите и домашни животни според материалите от археологическите разкопки на средновековният град Трапезица (Северен сектор), Велико Търново в периода 2007 – 2018	517
Georgi Rybarov	
Wild and Domestic Animals from Archaeological Excavations of Medieval Town Trapezitsa, (Sector North), Veliko Tarnovo 2007 – 2018.....	517

НОВИТЕ „ТЪМНИ ВЕКОВЕ“

THE NEW 'DARK AGES'

Николай Овчаров	
Ранната история на османците и първия етап от организираното им нашествие на Балканите (1354 – 1359/1361)	545
Nikolay Ovcharov	
The Early History of the Ottomans and the First Stage of Their Organized Invasion of the Balkans (1354 – 1359/1361).....	545
Атанаска Стамболийска	
Събитията в Търново непосредствено след завладяването му от османските турци и съдбата на престолонаследника Александър Шишман	554

Atanaska Stamboliyska

The Events Immediately after the Conquest of Tarnovo by the Ottoman
Turks and the Fate of the Heir to the Throne Alexander Shishman 554

Хитко Вачев

Зографът Никола и късносредновековните паметници
в Търново и Арбанаси 585

Hitko Vachev

The Painter Nicola and the Late Medieval Monuments
of Tarnovo and Arbanasi..... 585

Красимира Мутафова

Системата *илтизам* и правомощията на православната църква
в Османската империя през втората половина на XVII и XVIII в..... 594

Krasimira Mutafova

The System of *Iltizam* and the Powers of the Orthodox Church in
the Ottoman Empire During the Second Half of the 17th and 18th CC..... 594

Веселин Горанчев

Печат с надпис „ЛУПУ“ от с. Арбанаси, Великотърновско 623

Veselin Goranchev

Seal With Inscription “LUPU” From Arbanasi, Veliko Tarnovo Region.... 623

СПИСЪК НА АВТОРИТЕ 630

LIST OF AUTHORS 634

ЦВЕТНО ПРИЛОЖЕНИЕ 639

COLOUR PLATES 639